

Finnes det en ‘vellykket pilegrim’?

Tyskerne har fått sitt «roseduftende» blad, *Der Pilger* (Pilegrimen), som kan leses som om kristen spiritualitet og velværekultur er sider av samme sak.

Olav Egil Aune

Kommentator

Signalene er klare, sider preget av yppige planter dekorative blomster på høyverdig papir, fargerike *stilleben* med velsignelser, slageren er *Laudato Si* (Ære være deg), som her – om jeg leser sammenhengen riktig – betyr noe i nærheten av «ære være fred, ro og velvære». Førstesiden prydes av en perfekt, blond kvinne i rutete vandreskjorte. Det handler om å være underveis, mer enn å komme noe sted. Det handler om sunnhet og et deilig liv i samspill mellom seg selv og seg selv. Sunn og behagelig livsstil sett i lys av fire, store religioner er også med, men kristendommens spiritualitet har vært litt problematisk for redaksjonen – den ser så definitivt i en helt annen retning og passer ikke inn i det finmaskede salgsmønsteret hvor problemer er bannlyst.

For store til å bære. I aviser og kulørt presse på dyrt papir møter pilegrimen oss for tiden – et menneske i litt gammelt sportsutstyr, med sekk med Jakob-merket musling på, en stav av det større slaget og bredt smil i solbrent ansikt. Og jeg tenker – hvordan så pilegrimene ut den gangen det overhodet ikke var presse? Da en gikk fordi syndene var for store til å bære og man hadde glemt Jakob-knappen (pilegrimssymbolet) hjemme? Jeg aner at de gikk disse hundreder av kilometer for å komme i «mål» med børa, fikk lagt den ned ved et alter eller en helgengrav eller på et hellig sted. Ydmykt og stillfarende. Mange har det sånn, fremdeles.

Ha noe å gå til. Nå har ikke religionen noe enerett til ordet «pilegrim», det betyr en reisende, en som reiser. Men likevel, i vår kulturkrets er ordet knyttet til botsgang, lengselen etter det hellige og steder hvor troen er så sterk og forpliktende at den sitter i veggene, enn si landskapet rundt. Jeg lever godt med definisjonen av en pilegrim som en person som forbereder eller foretar en reise av åndelige årsaker. Når det gjelder pilegrimsvandring, hører jeg med blant den upopulære halvdel, som mener at en pilegrim må ha noe å gå til. Turistforeningen får ta seg av resten.

Dekkes med mild hånd. Alt stemmer, alt gjør godt, bladet *Der Pilger* skiller seg ikke fra andre velværeblander: «Kjære leser, ta deg en pause med vårt magasin, en helbredende timeout», leser vi i reklamen. *Der Pilger* – i motsetning til den levende pilegrimen og i pakt med tidens velværekultur – ser ikke motsetningene i livet. Et blad uten teft for livets oppriktige ærlighet, som også rommer det irriterende som legger seg i veien for de fleste av oss, ikke minst dem som vandrer på livets vei.

Ikke underlig. Det er ikke så underlig at kristen tro faller ut av dette bladet, for «kristen» handler jo om et liv i tjeneste for andre, ikke bare seg selv. Problemet med «velværen» som kultur er at den lar seg ikke korrigere. Når det nye bladet i sin redigering av stoffet i sitt vesen antyder at velvære og kristendom er to sider av samme sak og kan forenes, skal en vite at forutsetningen er at «kirke» og «teologi» forsvinner fra vokabularet.

Veien til frelse er kort. Vel- verekulturen har vokst ut av den moderne formen for å trene seg i årvåkenhet: *Mindfulness*. Det er ikke noe nytt, alle religioner og kulturer har sine egne utgaver, noen er hundreder av år gamle. Men den nye «årvåkenheten» handler lite om ansvar, mest om oss selv. Den «gamle» retter seg mot å ta del i, den «nye» om ens egen velvære. I sin vestlige inkarnasjon handler meditasjon nå om *mindfulness*. Begrepet har gått inn i dagligspråket og «selges» bredt som en metode for ro i sjel og sinn, en slags mediterende munketilværelse som det – ifølge reklamen – er «lett å komme inn i, lett å komme fram til». Veien til «frelse» er kort, veien til å frelse seg selv. I *mindfulness* – leser jeg i en instruksjonsbok – «undertrykker man ikke tanker og følelser. Men man analyserer dem ikke, og man dømmer dem ikke. Man observerer kun tankene når de dukker opp, fra øyeblikk til øyeblikk.» Bra nok. Men når det tar religionens plass, forsvinner det store bildet.

Åndsfattigdom. Er nå dette noe å øse seg opp over? Jeg er fristet til å si nei. Men ja. *Der Pilger* er en katalysator, et magasin – kanskje det første – som antyder å trekke kristendom og religion inn i sin egen velværetenkning. Når pilegrimenes nye blad i Tyskland ser ut som en reisebrosjyre og innholdet driver karakterløst i samme retning, får ordet «pilegrim» en vennelig klang. Det er urettferdig, uendelig mange pilegrimer går fordi de har en åndelig sang i hodet. Jeg er ikke «pilegrim» – bortsett fra i livet, men jeg liker den tanken. Visst skjønner jeg at det kan være «velvære» å være på pilegrimsvei, men når et internasjonalt - pilegrimsblad knytter seg til den store, egosentrerte og uforpliktende velværekulturen (wellness, feelgood, mindfulness), blir jeg klam under armene.

Vårt eget kunstverk. Vi lever i en tid, tenker jeg, hvor vi er i ferd med å skape oss selv om til vårt eget kunstverk, fortapt i tidens narsissistiske villnis. Snart begynner vi å snakke om «den vellykkede» pilegrim.

Snart nok er bestselgerbladet i kioskhyllene også, oversatt.